

Het praalgraf van koningin Louise-Marie

Op 11 oktober 1850 overleed Louise-Marie d'Orleans, eerste koningin der Belgen, in haar paleis in de Oostendse Langestraat. Ze was amper 38 jaar en volledig uitgeput door een slepende ziekte. Haar overlijden en begrafenis gaven aanleiding tot het ontstaan van heel wat kunstgewrochten: ¹ schilderijen, litho's, gedenkpenningen, gelegenheidsgedichten en ook tot een praalgraf in de Sint-Petrus-en-Pauluskerk.

Kort na het overlijden van de koningin besliste het Oostendse stadsbestuur de gedachtenis aan haar met een monument te vereeuwigen. Om het monument te financieren werden intekenlijsten geopend waarop al wat naam en stand had in Oostende, zich uiteraard verplicht voelde te storten, te meer omdat de milde schenkers desgewenst met naam en toenaam in lokale kranten zoals *La Feuille d'Ostende*, vermeld werden!

Aanvankelijk verliep alles vlot: op 6 augustus 1851 keurde het ministerie van Binnenlandse Zaken (de staat subsidieerde) het contract tussen beeldhouwer Fraikin en het bestuurscomité der intekenaren voor het vervaardigen van het monument goed.

Karel-August Fraikin (Herentals 1871 - Schaarbeek 1893), was als beeldhouwer in 1851 al een ware beroemdheid. Hij had gestudeerd aan de academies in Antwerpen en Brussel. Aan die in Brussel zou hij een leraarsfunctie bekleden.

Fraikin is de auteur van het standbeeld voor Egmont en Van Hoorn op de kleine Zavel in Brussel, het Adolf Queteletmonument in Brussel en het Louis Robbe-monument in Kortrijk. Verder was hij een gevierd kapper van portretbustes, grafmonumenten en allerlei bevallige genretafereeltjes.

Zijn nagenoeg complete oeuvre is uitgestald op de zolders van het Herentalse stadhuis. In dat Fraikin museum worden gipsen modellen van zijn creaties bewaard. In dit bizarre museum vindt u ook de gipsen voorstudies van het praalgraf Louise-Marie. ²

Uit het jaarverslag 1854 van de stad Oostende blijkt dat de uitvoering van de beeldengroep ver gevorderd was. Het kon, blijkens het jaarverslag, zelfs tentoongesteld worden op de wereldtentoonstelling van 1855 in Parijs.

In elk geval leverde Fraikin zijn werkstuk pas in mei 1859 af, 8 jaar na het overlijden van de koningin. Het beeld werd ondergebracht in een speciaal daartoe gebouwde kapel in de Sint-Petrus-en-Pauluskerk, waar het veel kijklustigen lokte.

---

¹ Norbert Hostyn, "130 jaar geleden, verzen om een dode koningin", *De Plate*, 1980, p. 184-186.

² *Catalogus Museum Fraikin*, Herentals, s.d.

Iconografie van het praalgraf

Het marmeren monument omvat 3 figuren: de koningin, een engel en een verpersoonlijking van de stad Oostende. Naar de beste tradities van de romantiek is het erg zwaar allegorisch geladen:

“De beeldengroep stelt de laatste ogenblikken van de koningin voor. Op haar sterfbed doet zij haar koninklijke mantel open waaruit onder de vorm van bloemen, haar laatste weldaden voor de stad Oostende te voorschijn komen. Wenend woont de stad de droeve gebeurtenis bij. Terwijl de koningin de ogen opslaat, ziet zij een engel uit de hemel dalen die haar met zijn vleugels beschermt en haar een olijftak aanbiedt, symbool van de eeuwige vrede, evenals de kroon der onsterfelijkheid die zij gaat ruilen tegen de koninklijk kroon die op de grond valt.

De figuur die Oostende uitbeeldt zit op een schip dat de wapenschilden van de stad draagt. Ze is geharnast en draagt een helm waarvan de vorm herinnert aan de kapsels der Oostendse dames. Er rijst ook een vuurtoren op, met riet omgeven, om aan te duiden dat de stad een veilige haven is voor de zeelui.”

Verdere wedervarens

Het praalgraf kwam betrekkelijk intact uit de brand van de kerk in 1896. Daar hadden August Stracké en zijn mensen voor gezorgd.¹

Tijdens de bouw van de nieuwe kerk (1901 - 1908) werd het marmeren beeld uit elkaar genomen en geborgen in de oude doopkapel onder de Peperbusse. Deze taak werd toevertrouwd aan J. Miramai, een gespecialiseerde practicien verbonden aan de staatsmusea in Brussel.

Louis de la Censerie, architect van de nieuwbouw, voorzag in zijn plannen een afzonderlijke kapel met concentrisch grondplan, achter het koor van de kerk, om het monument in onder te brengen. Die kapel, een pareltje van neogotische architectuur, staat in feite los van het kerkgebouw maar is er met een mooi architecturaal opgeloste overbrugging toch mee verbonden.

Daar kan heden het monument Louise-Marie bewonderd worden. Een tip: ga bij voorkeur eens een kijkje nemen op een zonnige voormiddag; dan spelen de kleurige weerschijnen van de brandvensters mee in het totaaleffect.

Zie verder over de tentoonstelling van medailles in de kapel.

---

¹ Germain Billiet, “August Stracké”, *de Plate*, 1982, p. 23.